

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR SOCHAŘSTVÍ 1

SCULPTURE STUDIO 1

ZASNĚNÝ CHLAPEC

DREAMED BOY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Jan Petr

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. akad. soch. Michal Gabriel

BRNO 2022

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 4 – 6
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 7 – 21

TEXTOVÁ ČÁST

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na zpracování figurální sochy chlapce v životní velikosti s názvem *Zasněný chlapec*. Žánrově se pohybuji v oblasti autoportrétu – zobrazuji sebe sama a vycházím ze vzpomínek na vlastní dětství, kdy jsem se jako malý chlapec sám potuloval a sníval v přírodě. Jde mi o poetické vyjádření momentu zasnění nebo meditace v prostoru. Cílem je vytvořit sochu ve formě stylizované figury z papírové hmoty, a vytvořit tak dílo, které poetickým způsobem reprezentuje nostalgickou vzpomínku na dětství.

Lidskou figurou a tělesností jsem se zabýval po celou dobu studia v sochařském ateliéru, ve kterém jsem byl od začátku s tímto tématem konfrontován. Lidské tělo mě vždycky fascinovalo pro jeho stavbu svalů a kostí, pro jeho funkci, ale také svou výrazovostí – schopnosti vyjádřit napětí jak fyzické, tak i psychické. Mezi zmíněnými aspekty tělesnosti je velice úzké spojení. A právě vazby mezi fyzickou tělesností a výrazem, respektive způsob, jak výraz těla odráží psychické stavy, mě během studia začaly stále více zajímat, stejně jako to, jak poznatky o tomto vztahu následně vtisknout do zvoleného materiálu. Zajímal mě právě onen lidský niterní svět a poetické možnosti jeho vyjádření. V *Zasněném chlapci* vytvářím jistým způsobem vlastní mytologii, v níž se však snažím dotknout se i obecnějších rovin, vjemů a pocitů, které si divák může spojit i s vlastními pocity spojenými s minulostí vlastního dospívání.

Jedná se tedy o figurální sochu představující mladého, asi desetiletého chlapce sedícího na pařezu, který zasněně pozoruje okolní prostor. Tématem dítěte a dospívání jsem se začal zabývat v zimním semestru posledního ročníku, kdy jsem se věnoval vyobrazením vnitřního portrétu archetypu malého vnitřního dítěte a vycházel přitom z Jungovy psychoanalytické teorie o nevědomí. Tato teorie se stala opěrným bodem pro mé další zpracovávání tématu dětství vycházejícího ze vzpomínek na mé vlastní prožívání dospívání a prožívání skrze tělesnou stránku. V bakalářské práci jsem se rozhodl pro zpracování autoportrétu a konkrétní vzpomínky na určitý moment, kdy jsem seděl v přírodě na pařezu a snil nebo přemýšlel o existenciálních otázkách či obyčejných fantaziích dětského světa.

Zároveň s postupnou krystalizací tématu jsem se zabýval tím, jakým materiálem bych své téma zhmotnil. Jako médium jsem si nakonec zvolil papír pro jeho univerzální možnost zpracování. Byť se papír jako sochařský materiál může zdát „banální“ a má jistá omezení, co se týče vystavování nebo skladování, jedná se zároveň o materiál velice zajímavý, pružný, pevný a nabízející mnoho možností zpracování. Tento fakt ovšem není ovšem jediným důvodem, proč jsem si zvolil tento jednoduchý a lehký materiál. Je to také můj osobní vztah k papíru. Papír se stal jakýmsi symbolickým iniciačním materiálem, který stojí vždy na začátku mé tvorby. Každý nápad, každou myšlenku nejdřív zhmotním na kus papíru či ve skicáku.

V průběhu zkoumání vlastností tohoto média jako média sochařského jsem si nejdřív vytvořil základní tvar postavy z polystyrénu, na který jsem následně nanášel vrstvy papírmaše. Díky tomuto postupu jsem mohl vytvořit několik menších modelů či bust a následně dál experimentovat s výsledným vzhledem celé sochy. Původně jsem zamýšlel, že bych výsledek prezentoval v čisté charakteristické podobě papírmaše, doplněný kresbou grafitem. Avšak po několika pokusech se mi tento postup začal zdát poněkud „neživý“ a má toho po „oživení“ sochy byla větší. Rozhodl jsem se pro lepení balícího papíru, který jsem nejprve namočil do klišového lepidla, na povrch papírmaše. Tento postup vytvořil v závěru zajímavý charakter, kdy se na vláknech utrženého papíru vytvořila tmavší vrstva, a socha tak získala zajímavý, více expresivní charakter. Barva samotného papíru mi stále evokovala nějakou starobylost a více než dítěti se socha podobala starcovi. To mě přivedlo až k rozhodnutí vnést do výsledku malířský prvek. Nejprve jsem chtěl malovat na čistý samotný papírmaš kombinací olejové barvy a vosku. Tento postup ovšem neměl takové výsledky, v jaké jsem doufal, a proto jsem se vrátil k lepení papíru na povrch papírmaše.

Přestože jsem tíhnul k expresivnímu vyjádření skrze, v soše jsem pracoval i s realistickými prvky. Důraz jsem kladl na zachycení přirozených projevů lidského těla, jako je například uvolněné držení těla či nepřítomný výraz jako typické znaky projevující se při denním snění. Kombinací těchto dvou přístupů se mi podařilo docílit výrazu, který vypovídá něco o limitech vzpomínky. Každá vzpomínka se v lidské mysli postupem času mění, idealizujeme si ji, zintenzivňujeme či dobarvujeme hyperbolou.

Při realizaci bakalářské práce jsem vycházel z velké části z paměti a anatomických studií, abych docílil proporcí desetiletého dítěte. Postup konstrukce finální sochy je obdobný, jako když jsem tvořil malé modely a busty. Jádro sochy je tvořeno polystyrenem, který jsem si nařezal po důkladném měření do základních geometrických tvarů a proporcí. Následně

jsem jednotlivé díly polystyrenu připevnil k sobě polyuretanovou pěnou do požadované polohy. Následně jsem celé jádro figury ořezal a pomocí ocelového kartáče dobrousil do požadovaných stylizovaných tvarů, jejichž povrch jsem na závěr ofoukal tepelnou pistolí pro jeho zpevnění. Na tento připravený povrch jsem začal nanášet první vrstvy papírmaše. Ten jsem si připravil z toaletního papíru, jenž jsem rozmočil ve vodě, následně vyždímal a přidal tekuté stavební lepidlo, a vznikla tak hmota, kterou jsem nanášel a následně promodeloval pomocí příborového nože nebo lžičky. Výsledný povrch ztuhlého papírmaše jsem nakonec pokryl útržky světlého papíru, který jsem před tím nechal namočený v barevné pigmentové lázni. Tento způsob barvení mi vyhovoval tím, že umožňoval určitou nahodilost tím, že některé kousky papíru byly více barevné a některé méně. Kombinací barevných útržků papíru jsem se snažil docílit zmíněného poetického dojmu spojeného se vzpomínkovým charakterem zobrazení.

Jako inspiraci pro tuto práci bych uvedl práci řecké současné sochařky Vally Nomidou, které rovněž pracuje kombinovanou technikou kartonu, papíru a drátu. Způsob její práce mě fascinoval její schopností vytvořit z tak jednoduchého materiálu dílo, které je vizuálně silné a čerpá svou poetiku z materiálu, se kterým pracuje. Dále bych zmínil sochaře Jana Štursu, jehož tvorba se stala pro mě jednou z nejdůležitějších inspirací vůbec. Je mi inspirací pro jeho schopnost poetického vyjádření lidských emocí či niterních stavů člověka do volné, stylizované sochy lidské figury. Přestože se jedná o představitele modernismu, vnímám ho jako autora, jehož tvorba je stále vlivná a jeho přístup je pro mě stále nepřekonaný a v mnoha ohledech aktuální. Dále bych rád zmínil současného malíře Tadeáše Kotrba, konkrétněji jeho výstavu *Tři Principy*. Způsob, s jakým Kotrba pracuje s vlastními vzpomínkami a vnímání dění kolem a následné vyjádření v malbě, se pro mě stal inspirujícím především pro jeho způsob přemýšlení v procesu tvorby. Do jisté míry pro mě bylo inspirující i umění art brut, ať už z hlediska netradičního užívání materiálu (v mém případě se jednalo o samotný papírmaše, přestože způsob, jakým s ním pracuji, je jiný a jemnější). Krom inspirací z oblastí umění jsem se inspiroval také jungovskou teorií hlubinné psychologie o nevědomí a Exupéryho *Malým Princem*, v němž nacházím pro mě důležitý archetyp malého vnitřního dítěte.

V samotném závěru textu bych chtěl především poděkovat svému vedoucímu práce Michalu Gabrielovi za jeho schopnost naučit mě přemýšlet v materiálu a prostoru, ve kterém je socha vystavována, a všem, kdo mi při realizaci bakalářské práce byli oporou.

OBRAZOVÁ ČÁST

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, modurit

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, modurit

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, modurit

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, pigment

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, pigment

Zasněný chlapec, návrh, papír, polystyren, pigment